МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« ФІЛОСОФІЯ ПІЗНАННЯ»

Мова навчання – ***українська***

Шифр та найменування галузі знань **14 «Електрична інженерія»**

Код та найменування спеціальності 142 «Енергетичне машинобудування»

Освітньо-наукова програма ***«Енергетичне машинобудування»***

Ступінь вищої освіти ***доктор філософії***

Затверджено на засіданні Методичної ради зі спеціальності 142 «Енергетичне машинобудування» протокол №8 від 28.06.2024 р.

Реєстраційний номер:

07-142-2024А

1. Загальна інформація

Кафедра: Філософії і права

Викладач: **Шевченко Ганна Анатоліївна**, доцент кафедри філософії і права, кандидат філософських наук

Профайл

Контакти:
Профайл викладача
sfpkafedra@qmail.com, 048-7124061

Освітній компонент викладається на *1* курсі у *1* семестрі
Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	44	14	30
заочна	18	6	12
Самостійна робота, годин	Денна – 46		Заочна – 72

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) Філософія пізнання осягає найбільш загальні суттєві характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відносини людини і світу, про найзагальніші суттєві характеристики людського ставлення до природи, суспільства та духовного життя у всіх його основних проявах. Істину усіх підходів, методик здобувач має осягнути сам, осмислити тернистий шлях до неї власним розумом, наполегливою і вдумливою працею, навчитись сміливо висловлювати і захищати свою особисту точку зору. Філософія як мудрість і система світоглядного знання є невід'ємною складовою духовної культури людства і займає своє чільне місце поряд із наукою, мистецтвом, мораллю, правом, релігією. Завдяки їй людина здатна осмислювати своє призначення у житті, орієнтуватися в дійсності на основі визначених ідеалів істини, добра, краси, справедливості, щастя, перетворювати себе та дійсність згідно з обраними орієнтирами. Саме на філософію пізнання як на теоретичний, тобто розвинутий і логічно обґрунтований світогляд покладено виконання таких важливих для будь-якого сучасного суспільства функцій як відстоювання переваг гуманістичних принципів життя і цінностей високої культури.

Освітній компонент «Філософія пізнання» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонентів «Історії України та української культури», «Філософії», «Культурології», «Релігієзнавства».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – ознайомлення з основними здобутками сучасної філософської гносеології та епістемології зі стійким оволодінням цими загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду на підставі знання про основні шляхи, форми та проблеми філософського осмислення діяльності людини. В результаті вивчення освітнього компоненту філософії пізнання, здобувач повинен **знати:** існуючі концепції взаємозв'язку філософії, науки, історію розвитку та формування наукових картин світу; особливості теорії пізнання, взаємозв'язок міфологічних, релігійних, мистецьких поглядів в пізнавальному процесі, формування креативного мислення вченого; теоретичні тлумачення соціальних процесів, їх вплив на розвиток науки та концепції зворотного впливу науки, техніки на соціальні процеси; основні

підходи до побудови логічно несуперечливих і обґрунтованих наукових концепцій; співвідношення раціонального та ірраціонального, логіки та інтуїції, відкоїття та обґрунтування в науковому пізнанні. **Вміти:** застосовувати в своїй науково-дослідній діяльності теорії філософського світогляду; використовувати знання сучасної і традиційної логіки, методи і методології розв'язання проблем конкретних тем дослідницької роботи, критично оцінювати існуючі наукові здобутки; здійснювати свою наукову діяльність, дотримуючись наукової професійної етики, громадянську позицію,; критично оцінювати явища і факти псевдонаукових і пара наукових досліджень.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Філософії пізнання» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в освітньо-науковій програмі 142 «Енергетичне машинобудування» підготовки доктора філософії.

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність друкувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері виробництва харчових продуктів, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у харчових технологіях на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

РН01. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми у сфері харчових технологій державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
РН02. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних занять

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль **1. «ЛЮДИНА І СВІТ ЯК ГОЛОВНИЙ ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФІЇ. ПІЗНАННЯ СВІТУ В ЛЮДИНО МІРНИХ КАТЕГОРІЯХ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОНТОЛОГІЇ»**			
1	Сутність філософії. Свідомість та мова.	1	1
2	Світ людини як світ культури. Сутність людини.	0,5	0,5
3	Філософія життя	0,5	0,5

4	Категорії «буття» та «ніщо». «Одне» та «множина»	1	1
5	Категорія матерії. Час та простір.	1	1
	Разом за модуль 1:	4	4
Змістовний модуль 2: «**СОЦІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНЕ ПІЗНАННЯ. ОСЯГНЕННЯ СВІТУ У ДУХОВНО-ПРАКТИЧНОМУ ПІЗНАННІ. ДУХОВНО-ТЕОРЕТИЧНЕ ПІЗНАННЯ ПРОЦЕСУ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ»**			
6	Філософія техніки. Філософські питання економіки.	0,5	0,5
7	Філософські питання економіки	0,5	0,5
8	Філософські питання демографії. Філософія кохання.	0,5	0,5
9	Філософія війни та миру. Філософія освіти.	0,5	0,5
10	Соціально-класове самовизначення людини у соціальних структурах суспільства	0,5	0,5
11	Національно-етнічне самовизначення людини у соціальних структурах суспільства	0,5	0,5
12	Філософія держави і права. Філософія історії.	0,5	0,5
13	Міфологічне пізнання світу та філософсько-теоретична складова міфологічного світогляду	0,5	0,5
14	Релігійне пізнання світу та філософсько-теоретична складова релігійного світогляду	0,5	0,5
15	Сутність, методи та форми пізнання, філософська теорія істини.	0,5	0,5
16	Філософія науки та методологія наукового пізнання.	0,5	0,5
17	Логіко-категоріальні (філософські) підстави пізнання.	0,5	0,5
	Разом за модуль 2:	6	6
Разом за ОК:		10	10

5.2 Перелік практичних занять

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність філософії як теоретично-світоглядного пізнання проблем буття людини в світі та спосіб людського самовизначення. Свідомість та мова як трансцендентальні передумови здійснення когнитивно-пізнавальних процесів	2	0,5
2	Світ людини як світ культури. Сутність людини. Філософія життя. Екзистенціальні аспекти буття людини в світі культури.	2	0,5
3	Категорії “буття” та “ніщо“, “Одне” та “множина”. Категорія матерії як світоглядний Абсолют та результат пізнавального узагальнення діяльнісного світовідношення людини.	2	1
4	Час та простір. Пізнання просторово-часових вимірів буття людини у світі: антропологічний, культурно-історичний, соціокультурний та онтологічний аспекти категорій “часу“ та “простору“.	1	0,5
5	Філософія техніки. Філософські питання економіки. Філософські питання екології.	1	0,5
6	Філософські питання демографії. Філософія кохання. . Філософія війни та миру. Філософії освіти.	1	0,5

7	Соціально-класове самовизначеня людини у соціальних структурах суспільства. Національно-етнічне самовизначеня людини у соціальних структурах суспільства.	2	1
8	Філософія держави і права. Філософія історії.	1	0,5
9	Міфологічне пізнання світу та філософсько-теоретична складова міфологічного світогляду.	1	0,5
10	Релігійне пізнання світу та філософсько-теоретична складова релігійного світогляду.	1	0,5
11	Сутність, методи та форми пізнання, філософська теорія істини	2	0,5
12	Філософія науки та методологія наукового пізнання. Культура як духовна підстава діяльності вченого. Наукове пізнання і світогляд вченого.	2	0,5
13	Логіко-категоріальні (філософські) підстави пізнання.	2	1
	Всього за ОК:	**20**	**8**

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	*Написання реферату з теми* «Цінності та їх роль у житті суспільства і людини». *1.* Проблема цінностей в історії філософії, в історії людської діяльності *2.* Проблема критерію ціннісного вибору. *3.* Світ людини як світ культури.	30	30
2	*Підготовка бізнес-плану з теми* «Соціальне прогнозування та глобальні проблеми сучасності». 1. Наукове передбачення суспільних процесів. *2.* Соціальне передбачення і сучасна глобалістика.	30	40
3	*Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді:* 1. Філософія і світогляд: 1. У чому полягає спільність і відмінність таких типів світогляду: міфологія, релігія, філософія? 2. Чи кожна людина має світогляд? 3. Які функції виконує філософія, або кому і навіщо вона потрібна? 2. Українська філософська думка: 1. Своєрідність філософії України в контексті світової культури. 2. «Український дух» філософії Г.Сковороди. 3. Національний характер філософії І.Франка. 3. Людина – універсальний компонент суспільної системи: 1. Людина – найвища цінність суспільства. 2. Взаємодія інтересів суспільства й особистості. 3. Діяльність – основа формування особистості. 4. Культура як духовна підстава діяльності вченого. 5. Наукове пізнання і світогляд вченого.	30	32
Всього за ОК:		**90**	**102**

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;*
- *тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;*
- *вивчення і захист окремих тем практичних робіт;*
- *усне опитування;*
- *тощо.*

Підсумковий контроль – ***екзамен.***

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. «ЛЮДИНА І СВІТ ЯК ГОЛОВНИЙ ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФІЇ. ПІЗНАННЯ СВІТУ В ЛЮДИНО МІРНИХ КАТЕГОРІЯХ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОНТОЛОГІЇ»		
Лекційний курс*	5	2
Практичні роботи*	10	4
Самостійна робота*	10	19
Тестування*	10	10
Всього за змістовний модуль 1:	**35,0**	**35,0**
Змістовний модуль 2: «**СОЦІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНЕ ПІЗНАННЯ. ОСЯГНЕННЯ СВІТУ У ДУХОВНО-ПРАКТИЧНОМУ ПІЗНАННІ. ДУХОВНО-ТЕОРЕТИЧНЕ ПІЗНАННЯ ПРОЦЕСУ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ»**		
Лекційний курс*	5	2
Практичні роботи*	10	4
Самостійна робота*	10	19
Тестування*	10	10
Всього за змістовний модуль 2:	**35,0**	**35,0**
Екзамен	**30,0**	**30,0**
Всього	**100,0**	

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Контрольні заходи під час лекційного курсу (в межах одного змістовного модулю)

Бали		***Критерії оцінювання***	***Оцінка***
денна	***заочна***		
4,5-5	***1,5-2***	***Демонструються глибокі знання, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру***	*відмінно*
4,0-4,4	***1,3-1,4***	***Демонструються дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності***	*дуже добре*
3,5-3,9	***1,1-1,2***	***Демонструється засвоєння основного навчального матеріалу, але при відповідях виявляються неточності, незначні помилки***	*добре*
2,1-3,4	***0,9-1,0***	***Демонструються неповні відповіді, допущені неточності, помилки, не виявлено самостійних суджень***	*достатньо*
0	***0***	***Не приймає участі в обговоренні лекційного матеріалу***	*незадовільно*

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи) для денної та заочної форм навчання

1,5 - 2 балів	*На практичному занятті надані повні обґрунтовані відповіді*	відмінно
1,2 - 1,4 балів	*На практичному занятті при відповіді допущені неточності*	дуже добре
1,1 – 1,3 балів	*На практичному занятті відповіді неповні, допущені незначні помилки.*	добре
1,0 – 1,2 балів	*На практичному занятті відповіді неповні, допущені помилки, не виявлено самостійних суджень.*	достатньо
0-0,9	*На практичному занятті дані незадовільні відповіді.*	незадовільно

Тестування:

Бали	*Критерії оцінювання*	*Оцінка*
9,0 – 10,0	*90 - 100 % правильних відповідей*	відмінно
8,0 – 8,9	*74 – 89% правильних відповідей*	дуже добре
7,0 – 7,9	*60 – 73% правильних відповідей*	добре
5,0 – 6,9	*35 – 59 % правильних відповідей*	достатньо
0-5,9	*0-35 % правильних відповідей*	незадовільно

Самостійна робота:

Бали		*Критерії оцінювання*	*Оцінка*
денна	*заочна*		
9,0 – 10,0	***18,0-19,0***	*Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді*	*відмінно*
8,0 – 8,9	***16,0-17,9***	*Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, але при відповіді допущені неточності*	*дуже добре*
7,0 – 7,9	***13,0-15,9***	*Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки*	*добре*
5,0 – 6,9	***5,0-12,9***	*Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені грубі помилки*	*достатньо*
0-5,9	***0-4,9***	*Самостійна робота не відпрацьована, дані незадовільні відповіді*	*незадовільно*

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

***Лекційні заняття**: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.*
***Практичні заняття**: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань*
***Самостійна робота**: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, складання планової та звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування)*

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Філософія [Текст] : підручник / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумайстер та ін. ; за ред. Л. В. Губерського. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Харків : Фоліо, 2021. — 621 с. — МОН. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1966973.
2. The practical origins of ideas : genealogy as conceptual reverse-engineering [Електронний ресурс] / Matthieu Queloz. — Oxford, United Kingdom : Oxford University Press, 2021. —

296 p. : online resource. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/libraryw/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2088980

3. Кирилюк, О. С. Методичні вказівки до семінарськиз занять з дисципліни «Філософія пізнання» [Електронний ресурс] : для аспірантів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / О. С. Кирилюк, Г. А. Шевченко ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — Електрон. текст. дані: 55 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT-cnv.BibRecord.166578
4. Шевченко, Г. А. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Філософія пізнання» [Електронний ресурс] : для аспірантів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / Г. А. Шевченко, С. М. Тодорова, Ю. М. Мельник ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 45 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1291140
5. Шевченко, Г. А. Конспект лекцій з дисципліни «Філософія» [Електронний ресурс] : для бакалаврів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / Г. А. Шевченко, С. М. Тодорова, Ю. М. Мельник ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2021. — Електрон. текст. дані: 61 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601431
6. Збірка тестових завдань з дисципліни "Філософія" [Електронний ресурс] : для бакалаврів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / О. В. Пурцхванідзе, І. С. Лар`яновський ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — Електрон. текст. дані :42 с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT-cnv.BibRecord.166122
7. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни "Філософія" [Електронний ресурс] : для бакалаврів усіх спец. та форм навчання / О. О. Стояно ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — Електрон. текст. дані: 41 с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT-cnv.BibRecord.166863.
8. Шевченеко Г.А. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Філософія»[Електронний ресурс] для бакалаврів усіх спец., ден. та заоч. форм навчання /Г.А.Шевченко, С.М.Тодорова, Ю.М.Мельник; відп.за вип.А.О.Соловей; каф.соціології, філософії і права.- Одеса: ОНАХТ, 2021.- Електрон.текст.дані: 34 с. Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601469
9. Шевченко Г.А. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Філософія» [Електронний ресурс] для бакалаврів усіх спец., ден. та заоч. форм навчання /Г.А.Шевченко, С.М.Тодорова, Ю.М.Мельник; відп.за вип.А.О.Соловей; каф.соціології, філософії і права.- Одеса: ОНАХТ, 2021.- Електрон.текст.дані:38 Посилання на електронний ресурс: https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1601622

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України https://minjust.gov.ua/

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності

ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач /ПІДПИСАНО/ Ганна ШЕВЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Філософії і права

Протокол від « 21 » червня 2024 р. № 11

Завідувач кафедри /ПІДПИСАНО/ Анатолій СОЛОВЕЙ

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП «Енергетичне машинобудування»
Професор, завідувач кафедри КТ /ПІДПИСАНО/ Юрій СИМОНЕНКО